

Een stabiele ruwvoerproductie vormt de basis voor de winstgevendheid van een melkveebedrijf. In samenwerking met DLF beschrijft VeeteeltGRAS hoe je bepaalt welke gewassen en (gras)mengsels in het bouwplan het beste passen om het bedrijfsdoel te bereiken.

Puzzelen met het bouwplan

Past het ruwvoer, het gewonnen gras, eigenlijk wel bij de bedrijfsdoelstelling? Bij het samenstellen van het bouwplan op een melkveebedrijf zou die vraag veel meer centraal moeten staan, zo stellen grasspecialisten van DLF.

Droge zomers, derogatie, percentage eiwit van eigen land en melkproductie per hectare. Het zijn volgens Lieke Luiten, ruwvoerspecialist bij DLF, en Thomas van Tetering, productmanager Benelux bij DLF, allemaal factoren die medebepalend zijn voor het gehanteerde bouwplan op een melkveebedrijf.

‘Een stabiele ruwvoerproductie vormt de basis van de winstgevendheid van een melkveebedrijf. Maar hoe bepaal je nu welke gewassen en welke mengsels in je bouwplan het beste passen om je bedrijfsdoel te bereiken?’, zo start Van Tetering. ‘Neem bijvoorbeeld de wens om minimaal 65 procent eiwit van eigen land te halen. Meer dan de helft van de intensieve melkveehouderijen heeft moeite om dat minimum te bereiken. Maar je kunt daar wel aan werken door in je bouwplan te kiezen voor specifieke grasrassen of eiwitteelten die bijdragen aan een hogere eiwitproductie per hectare.’

Het juiste bouwplan voor een optimale ruwvoerproductie start met het in kaart brengen van het bedrijf en de bedrijfsdoelen. Iedere ondernemer zou zich volgens Luiten moeten afvragen waar hij naartoe wil, wat zijn persoonlijke doelen zijn en wat past bij de huidige bedrijfssituatie. ‘Boeren op

veengrond werken doorgaans met een veel grasrijker rantsoen dan boeren die op zandgrond actief zijn. Voor beiden geldt dat een doordachte grasmengselkeuze kan bijdragen aan het optimaliseren van de ruwvoerproductie en daarmee het rantsoen.’

Grasrassen met lager eiwit

Om de ruwvoerproductie per bedrijf te optimaliseren ontwikkelde DLF een keuzeprogramma met daarin zogenoemde ‘ruwvoerbouwstenen’. ‘Elke bouwsteen vertegenwoordigt een onderdeel uit het ruwvoermanagement. Door verschillende bouwstenen in te zetten binnen het bouwplan kun je oplossingen creëren voor de specifieke uitdagingen op je bedrijf’, aldus Luiten.

Als voorbeeld wijst Van Tetering naar bedrijven die op veengrond boeren. ‘Deze bedrijven werken met grasrijke rantsoenen, waardoor ze een eiwitoverschot hebben. Dat corrigeren ze aan het voerhek met eiwitarm krachtvoer of met de aankoop van energierijke bijproducten.’ Maar er liggen volgens de grasspecialisten juist ook kansen door te sturen in het eigen ruwvoeraanbod. ‘Voor een lager ureumgehalte in de

melk en het verlagen van de ammoniakuitstoot zouden deze veehouders bij graslandvernieuwing specifiek op zoek kunnen gaan naar grasmengsels met een betere celwandverteerbaarheid of een lager ruweiwitgehalte dan gemiddeld. Zo'n grasmengsel zorgt dan voor een 1,5 procent lager ruweiwitgehalte per kilogram droge stof, leg Van Tetering uit.

In de praktijk wordt de grasmat op veengrond niet vaak vernieuwd, maar volgens Van Tetering kan ook bij regelmatig doorzaaien de grasmat langzaam van samenstelling veranderen. 'Met specifieke Engelse raaigrassen die geselecteerd zijn op lager eiwit en een hogere verteerbaarheid voor meer energie, kun je zo op veengronden gras telen dat goed past in grasrijke rantsoenen.'

Klavers en luzerne voor meer eiwit

Het grootste deel van de melkveehouders heeft een bouwplan van gras en mais, vaak in de verhouding 80:20 als gevolg van deelname aan derogatie. Op deze bedrijven zal vaak het verhogen van de hoeveelheid eiwit van eigen land een doelstelling zijn, om daarmee op de aankoop van eiwitrijke producten als soja te kunnen besparen. 'Meer eiwit van eigen land halen kan op verschillende manieren', aldus Van Tetering. 'Eerst kun je uitrekenen of je echt die 20 procent mais in je bouwplan nodig hebt. Meer gras telen en minder mais draagt vaak bij aan het verhogen van de eigen eiwitproductie.'

Een andere manier om het aandeel eigen eiwit te vergroten is een grasklavermengsel zaaien. 'Dankzij klaver kun je besparen op kunstmest en verhoog je de ruweiwitwaarden per kilo droge stof. Grasklaver zorgt ook voor meer biodiversiteit. Het kan wel tot 3 procent meer ruw eiwit opleveren, wat kan zorgen voor 340 kilo meer ruw eiwit per hectare.'

Er zijn grasmengsels met witte klaver die prima geschikt zijn om bij weidegang toe te passen. Mengsels met rode klaver, luzerne en festuloliums leveren een nog hogere eiwitproductie op per hectare, maar zijn vooral geschikt voor maaiperceelen. 'Dankzij de diepe beworteling presteren deze mengsels ook onder droge omstandigheden nog prima. In een normaal jaar zijn opbrengsten van 14 tot 15 ton droge stof per hectare mogelijk', aldus Van Tetering. 'Sinds dit jaar is dit ook terug te zien op de speciale festuloliumrassenlijst. Met zulke op-

brenghen verhoog je de ruweiwitopbrengst met wel 580 kg ten opzichte van gangbare grasmengsels.'

Voor bedrijven die bewust zelf eiwit van hoge kwaliteit willen telen, wijst Van Tetering op de teelt van luzerne. 'Luzerne moet je akkerbouwmatig telen en is niet voor elke grondsoort geschikt. Maar luzerne heeft wel een 3 tot 6 procent hoger ruweiwitgehalte, waarmee je per hectare tot 700 kilo ruw eiwit extra kunt telen.'

Kruiden voor koegezondheid

Veel van de genoemde bouwstenen gaan over de teelt van eiwit via gras, maar er zijn ook grasrassen die door een hoger suikergehalte of juist een betere verteerbaarheid meer energie opleveren. 'Een 2 tot 4 procent hogere verteerbaarheid levert een halve tot een kilogram meer melk per koe op', stelt Luiten. Als laatste wijst ze nog op de mogelijkheden om een deel van het bouwplan in te zaaien met productief kruidenrijk grasland. 'Dankzij een mengsel van smalle weegbree, cichorei en raaigrassen vergroot je de biodiversiteit en behoud je de opbrengst per hectare.' Daarnaast wijst de ruwvoerspecialist op de hogere mineralengehalten in de kruidenrijke graslanden, die bijdragen aan een goede koegezondheid. Door bij het samenstellen van het bouwplan te denken in bouwstenen en door te puzzelen met de gewassen en grasmengsels die het best bij de bedrijfsomstandigheden en het bedrijfsdoel passen, is volgens Luiten en Van Tetering nog veel winst te behalen. 'Zorg dat je ruwvoerteelt past bij je bedrijf en kijk hoe je de opbrengsten kunt optimaliseren. Een goede ruwvoerproductie is de basis van je bedrijf.'

Gewas en raskeuze in bouwplan

Welk grasras past het best bij de bedrijfsdoelstellingen?
Puzzelen met bouwstenen kan helpen om keuzes te maken.

Kijk op: www.dlf.nl/veehouderij/bouwstenen

